

עמ"ת 51322/12/19 - מדינת ישראל נגד ארטיום סטפנוב

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

23 דצמבר 2019

עמ"ת 51322-12-19

לפני : השופט יעקב שפסר, סג"נ
העוררת: מדינת ישראל
נגד
המשיב: ארטיום סטפנוב (עציר)

החלטה

1. ערר המדינה על החלטת בית משפט השלום בפתח תקוה מיום 19.12.19 (מ"ת 57043-11-19), לפיה הורה על שחרורו של המשיב בתנאים מגבילים. ליבת הדיון נוגעת לשאלת השחרור בחלופת המעצר, כשאין מחלוקת לצורך הדיון הנוגע לשאלת מעצרו של המשיב, בדבר קיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר, נושא עליו הוסכם בדיון בבית המשפט קמא (עמ' 3 ש' 23 לפרוטוקול הדיון מיום 28.11.19; עמ' 9 ש' 2-3 לפרוטוקול הדיון מיום 19.12.19 וכן לפני - עמ' 3 ש' 5-6).
2. רקע הערר וההחלטה שביסודו, הוא כתב אישום שהוגש בעניינו של המשיב והמייחס לו עבירות של הדחת קטין לסמים מסוכנים וסחר בסמים מסוכנים, זאת במסגרת שני אישומים לפיהם מכר המשיב לשמונה קטינים, סם מסוג קנביס, זאת במספר הזדמנויות, במהלך החדשים ספטמבר - נובמבר 2019.
3. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה למעצרו של המשיב עד לתום ההליכים נגדו. בדיון שהתקיים ביום 28.11.19 הורה בית המשפט קמא על שחרורו של המשיב. ערר שהוגש על החלטה זו התקבל ביום 29.11.19 ובו בהורתה עמיתתי כב' השופטת ל' ברודי, על מעצרו של המשיב עד החלטה אחרת, כשבמקביל יוכן אודותיו תסקיר על ידי שירות המבחן.
4. ביום 18.12.19 הונח תסקיר על שולחנו של בית המשפט קמא, ממנו עולה כי המשיב הכחיש את המיוחס לו, התמקד במצוקתו והתקשה בבחינה של התנהלותו ובחירותיו. שירות המבחן לא מצא את החלופה המוצעת - אביו של המשיב, כמתאימה לאיון מסוכנותו, זאת לאור התרשמותו שהאב אינו מעורה בחיי המשיב ויתקשה לזהות מצבי סיכון בהתנהלותו. על כן המליץ השירות שלא לשחרר את המשיב לחלופה המוצעת.
5. חרף המלצתו השלילית של שירות המבחן, הורה בית המשפט קמא לשחרר את המשיב לחלופה המוצעת,

בתנאים דומים לאלה שנקבעו בהחלטתו המקורית מיום 28.11.19. בית המשפט קמא סמך את החלטתו לנוכח גילו הצעיר של המשיב, העדר עבר פלילי ונסיבות חייו.

6. תמצית טיעוני העוררת היא כי מדובר בעילת מעצר סטוטורית, כשאינ מדובר במעידה ראשונה ונקודתית מצד המשיב, אלא באדם שמכר סמים מסוכנים לשמונה קטינים, בהזדמנויות שונות, על פני תקופה של כחודשיים ובאופן שיטתי. לטענת העוררת לא היה מקום לשחרר את המשיב תוך התעלמות מנסיבות ביצוע העבירות והמסוכנות הנשקפת לשלום הציבור ובריאותו בכלל וכלפי קטינים בפרט. כן טוענת העוררת, כי לא היה מקום לסטות מהמלצת שירות המבחן שלא בא בהמלצתה לשחרור המשיב על רקע התרשמותו שאין בחלופה כדי לאיין את המסוכנות הנטענת.

7. המשיב עותר לדחיית הערר וסומך טיעוניו על החלטת בית המשפט קמא. ב"כ המשיב ציין בהגינותו שהוא אכן מבין את הקושי שבהחלטה, ואולם מפנה לדברי בית המשפט קמא שציין שבחר בחלופה שאינה מיטבית על פני אפשרות רעה יותר של מעצר המשיב. ב"כ המשיב מזכיר כי המדובר במשיב ללא עבר פלילי קודם, והפנה לתסקיר שציין כי המעצר פעל את פעולתו להשגת האפקט הנדרש כלפי המשיב, שנרתע ומפוחד בעטיו.

ב"כ המשיב טוען שהשאלה היחידה היא האם ניתן לסמוך על אביו של המשיב, או שצריך לחפש חלופה אחרת, כשרוכשי הסם עשו ויעשו כן ממילא באמצעים אחרים. מדובר לדבריו בסם קל, בכמויות קטנות, ובמשיב עם נסיבות חיים קשות.

8. אחר עיון בחומר שהוצג לפני, בתיק ביהמ"ש קמא ובתסקיר שהוגש, ולאחר ששמעתי את טיעוני הצדדים, נחה דעתי שבדין הוגש ערעור זה, ועם כל האמפתיה לנסיבותיו של המשיב, לא ניתן להורות על שחרורו, מבלי שתוצג חלופה טובה אחרת.

9. עיון בתסקיר מלמד, כי שירות המבחן התרשם שהחלופה המוצעת אינה שותפה לקשיים ולבעייתיות של המשיב ואינה ערה להתנהלותו ולאורח חייו, מבטאת הבנה מעטה למיוחס למשיב ומתקשה לבחון את התנהלותו הבעייתית, תוך קושי להבין את חומרת המצב, מתמודדת עם קשיים משלה ואינה מסוגלת להוות גורם סמכותי כלפיו. כמו כן לא יכולה היתה החלופה המוצעת להציג מסגרת פיקוחית רציפה, זאת בשל העדר אפשרות לעזוב את העבודה, והתארגנות חלופית. לאור האמור, על רקע הקושי בזיהוי מצבי סיכון והעדר סמכותיות, לא נמצאה החלופה מתאימה למשימתה.

לצד האמור הדגיש שירות המבחן, שככל ותהיה מסגרת פיקוחית אף חלקית, בעלת יכולת סמכות וארגון שתוכל לזהות מצבי סיכון ולהוות גורם מארגן ותומך, ניתן יהיה לשקול את שחרור המשיב.

10. אין צורך לומר שחוות דעת שירות המבחן הינה בגדר כלי עזר לבית המשפט ומהווה אחד הגורמים בשיקוליו, וכי לבית המשפט סמכות לתת את החלטתו בהתאם לשיקול דעתו. עם זאת, הכלל הוא כי סטייה מהמלצה שלילית של שירות המבחן תיעשה באופן חריג, במקום בו קיימים לכך טעמים משמעותיים וכבדי משקל. משנקבעה מסוכנותו של נאשם, הרי שכדי לשחררו לחלופת מעצר, נדרש להבטיח שניתן לאיין את המסוכנות באמצעות החלופה

המוצעת. משעורכי התסקיר, שהם אנשי מקצוע מיומנים שלהם מומחיות בבחינת התנהגותו של הנאשם המובא לפניהם, סביבתו, משפחתו והאינטראקציה ביניהם, ומחזיקים בניסיון בנוגע להערכת תפקודם העתידי, אינם סבורים כי יהיה בחלופת המעצר כדי ליתן מענה למסוכנותו של נאשם, יש ליתן לעמדה זו משקל משמעותי (ר' למשל בש"פ 6626/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פס' 7, (פורסם בנבו, 21.9.2010); בש"פ 4794/12 מדינת ישראל נ' פלוני, פס' 18, (פורסם בנבו, 25.06.2012); בש"פ 660/15 מדינת ישראל נ' פלוני, פס' 8 (פורסם בנבו, 28.1.2025)).

החלטתו של בית המשפט קמא אינה מלמדת על קיומם של טעמים מסוג זה, ובכך, סבורני ששגה.

11. עיינתי בפסיקה אליה היפנה ב"כ המשיב ולא מצאתי שתורמת היא תרומה של ממש לעניינינו, זאת משכל פסקי הדין, ללא יוצא מן הכלל, דנו במצב בו שוחרר אדם ללא תסקיר, כשהשאלה שעמדה על הפרק היתה בד"כ אם ניתן לעשות כן אם לאו (בש"פ 1454/18 מור נ' מדינת ישראל (22.2.18); בש"פ 4823/03 יאסין נ' מדינת ישראל (18.6.03); עמ"ת (ים) 3931-01-16 מדינת ישראל נ' אלקיים (4.1.16); עמ"ת (ים) 12716-07-18 מדינת ישראל נ' גדיניאן (7.7.15); עמ"ת 8787-01-18 מדינת ישראל נ' אבי גורגא (8.1.18), וכן פסה"ד הנוספים אליהם הפנה). זה אינו המצב בתיק שלפני, בו התקבל תסקיר שלילי שהמליץ פוזיטיבית שלא לשחרר את המשיב לחלופה המוצעת.

12. בנסיבות אלה מתקבל הערר.

13. עם זאת יודגש, שאין בכל האמור, כדי למנוע את שחרורו של המשיב, אם וככל שתוצע חלופה אחרת אשר יהיה בה כדי לענות ולאין את המסוכנות הנשקפת. על כן, יוכל המשיב להציע לבחינת בית המשפט קמא חלופות נוספות לרבות תנאים מגבילים מוצעים, וככל שתוגש בקשה כאמור, יקיים בית המשפט קמא דיון לגופו ויתן החלטתו, בדבר טיבן של החלופות המוצעות ותנאי השחרור, בהתאם לשיקול דעתו ותבונתו. בכפוף לאמור, יעצר אפוא המשיב עד תום ההליכים כנגדו.

ניתנה היום, כ"ה כסלו תש"פ, 23 דצמבר 2019, בהעדר הצדדים.

יעקב שפסר, שופט, סגן הנשיאה